

KIELET

1. TAUSTAA

Kuopion kansalaisopiston kielten opetus pohjautuu yleisellä tasolla kaupungin strategiassa (https://www.kuopio.fi/documents/7369547/7699416/Kuopio2030_strategiaesite_suomi/4bca82a8-c7ab-45cd-a3e6-42bdcd6dce75) esitettyihin toiminta-ajatuksiin, visioon ja arvoihin.

Kielikurssien suunnittelu, tarjonta ja toteutus noudattavat Kuopion kaupungin strategiassa mainittuja kansainvälistymistoiminnan periaatteita (<https://www.kuopio.fi/kansainvalinen-toiminta>) ja toiminnan yleisiä arvoja sekä valtakunnallisia koulutuspoliittisia linjauksia aikuisten kielenopiskelussa.

Keskeisiä käsitteitä kielikurssien suunnittelun ja toteutuksen taustalla ovat:

- elinikäinen oppiminen
- koulutuksen jatkuvuus
- henkinen kasvu, hyvinvointi ja oppiminen
- tasa-arvo ja yhdenvertaisuus
- esteettömyys ja saavutettavuus
- osallisuus ja yhteisöllisyys
- kansainvälisyys, eri kulttuurien ymmärtäminen ja suvaitsevaisuus
- kestävä kehitys

2. TAVOITE

Opiston kielten opetuksella pyritään vastaamaan alueen ja kuntalaisten koulutustarpeisiin. Kuntalaisia kannustetaan elinikäiseen oppimiseen ja erilaisia opiskelijaryhmiä pyritään saavuttamaan mahdollisimman laajasti mm. tiedotuksen, ilmaistapahtumien ja opintoneuvonnan avulla.

Kielikurssien tavoitteena on, että opiskelijat saavat riittävät kielelliset ja kulttuuriset valmiudet selviytyäkseen opiskeltavalla kielellä tavallisimmissa kielenkäyttötilanteissa tietyllä taitotasolla. Useimmissa kielissä opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus edetä alkeista jatko-opiskeluun ja sitä kautta kohottaa taitotasoaan. Opiskelijoiden henkilökohtaisia tarpeita ja ajankohtaisia teemoja huomioidaan opetuksen suunnittelussa mahdollisuuksien mukaan.

Tavoitteena on myös opiskelijan henkisen kasvun ja oppimisen edistäminen sekä mahdollisuus toimia ryhmässä. Opiskelu kursseilla pyrkii edistämään yhteisöllisyyttä sekä aktiivista ja osallistuvaa kansalaisuutta, jotka lisäävät opiskelijoiden hyvinvointia. Hyvinvointi lisääntyy myös omien tietojen ja taitojen karttumisen myötä. Opiskelutaitojen kehittyminen tukee elinikäistä oppimista. Esteettömyydellä ja saavutettavuudella pyritään takaamaan, että tämä on mahdollista myös esimerkiksi liikuntaesteisille ja näkövammaisille.

Opisto tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia lukuisten kielten ja kulttuurien opiskeluun. Tällä pyritään lisäämään opiskelijoiden ymmärrystä kansainvälisyydestä ja eri kulttuureista sekä lisäämään suvaitsevaisuutta. Tietoisuus eri kulttuureista on myös osa kestävästä kehitystä. Joissakin ryhmissä kestävä kehityksen periaate tulee opiskelijoille esille myös opiskeluisältöjen kautta.

3. TOTEUTUS

Opiston kurssit pyritään tuottamaan mahdollisimman laadukkaasti ja kustannustehokkaasti, eri opiskelijaryhmien tarpeet ja palautteet huomioon ottaen.

3.1 Kurssitarjonta

Lähtökohtana kielikurssien tarjonnassa on tarjonnan monipuolisuus, senhetkinen kysyntä ja järjestämisresurssit.

Tavoitteena on tarjota:

- runsas määrä opiskeltavia kieliä (noin 15 vuosittain)
- tavallisimpien kielten lisäksi myös kieliä, joita opiskellaan vähemmän. Tämä noudattaa kaupungin kansainvälistymisstrategiaa ja valtakunnallisia suosituksia.
- suosituimmista kielissä kurseja useilla taitotasolla (taustalla yleiseurooppalainen viitekehys <https://peda.net/kuopio/kansalaisopisto/kiellet/oot> ja valtakunnallinen YKI-taitotasoasteikko <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/kieli-ja-kaantajatutkinnot/yleiset-kielitutkinnot-yki>), niin että opiskelijalla olisi mahdollisuus opiskelun jatkuvuuteen.
- kurseja eri aikoina: päivä- ja iltakursseja, viikonloppukursseja

- eripituisia kursseja: lyhytkursseja, koko lukukauden/vuoden kursseja, kesäkursseja
- monentyyppisiä kursseja: yleiskielen kursseja, keskustelukursseja, teemakursseja (ääntäminen, kertaus, matkailu, työelämä, kulttuuri, aktivointi, keskustelu ym.) ja eri ainealueita yhdistäviä kursseja (esim. teemakurssit eri kielillä), täsmäkursseja eri opiskelijaryhmille
- monenlaisia kurssimuotoja, esim. lähi-, etä-, hybridikursseja sekä eri ainealueita yhdistäviä kursseja
- yksilö- ja pienryhmäopetusta sekä opiskelijan tarpeeseen räätälöityä opetusta
- opetuksessa monipuolisesti erilaisia tukimateriaaleja (esim. sosiaalinen media, lisämateriaalit, linkit ja muut verkkomateriaalit itseopiskelua varten)
- mahdollisuuksia opintopisteiden suorittamiseen ja hyväksilukuun muissa oppilaitoksissa
- varsinaisten kurssien lisäksi kielen opiskelua tukevia toimintoja ja tapahtumia yhteistyössä muiden Kuopion alueen toimijoiden kanssa:
 - luennot, kulttuuri- ja kansainvälisyystapahtumat
 - opintomatkat
 - kaikille avoimet monikieliset, ihmisiä yhdistävät ilmaistapahtumat

3.2 Tiedotus ja opintoneuvonta

Oppimisen ja opiskelumotivaation säilyttämisen kannalta on olennaisen tärkeää, että opiskelija löytää oman taitotasonsa ja tarpeidensa kannalta sopivan kurssin. Kurseilla käytetään eurooppalaista kielten viitekehystä, jossa taitotasot on määritelty A1-C2 -tasolle (<https://peda.net/kuopio/kansalaisopisto/kiellet/oot>). Kurssikuvauksiin on kirjattu kurssin lähtötaso. Opiskelijoille pyritään antamaan selkeää ja oikea-aikaista tietoa ja opintoneuvontaa kursseista. Oikean kurssin ja opiskelupolun valinnassa pyritään joustaviin, opiskelijan tarpeet huomioon ottaviin ratkaisuihin. Tarvittaessa opiskelijaa ohjataan vaihtamaan sopivampaan ryhmään.

3.3 Opetuksen suunnittelu

Opetuksen lähtökohtana on suunnittelu. Kurssit suunnitellaan opiskelijälähtöisesti tuntiopettajien ja vastuopettajien tai -suunnittelijoiden yhteistyönä ottaen huomioon sekä opiskelijoiden että opettajien toiveet, palautteet ja ehdotukset (Kielikurssin suunnittelu- ja toteutusprosessin kaavio, liite 1). Kurssimuotoja kehitetään ja uusia toteutustapoja etsitään. Kurseja pyritään mahdollisuuksien mukaan toteuttamaan myös yhteistyössä toisten ainealueiden kanssa. Suunnittelussa ja kurssitarjonnassa huomioidaan eri kohderyhmiä parhaalla mahdollisella tavalla. Myös jokainen yksittäinen opintokerta suunnitellaan etukäteen. Opettajille tarjotaan säännöllistä perehdytystä ja vertaistukea. Perehdytysmateriaalit ovat saatavissa ainealueen opettajien nettisivuilla sekä perehdytyskansiossa huoneessa D148.

3.4 Opetuksen toteutustavat

Kielikurssien työskentelyssä huomioidaan mahdollisuuksien mukaan ja kurssien luonteen mukaisesti kaikki kielitaidon osa-alueet. Opetuksen peruseriaatteita ovat:

- sujuva vuorovaikutus opettajan ja oppijan välillä sekä opetusryhmän sisällä
- yhteistoiminnallinen oppimiskäsitys ja pedagogiikka
- eri oppimisteorioiden parhaiden puolien huomioiminen kielenoppimisprosessissa
- opiskelijoiden yhdenvertaisuuden ja eri oppimistyylien huomiointi
- eri oppimisstrategioiden hyödyntäminen
- vaihtelevat työskentelytavat, esim. pari- ja pienryhmätyöskentely, erilaiset aktivoivat menetelmät, kuten esim. pelien, audiovisuaalisten ja digitaalisten laitteiden, internetin ja sosiaalisen median monipuolinen pedagoginen hyödyntäminen opetustilanteissa
- oppimaan oppimisen taitojen, osallisuuden ja itseohjautuvuuden opettaminen ja tukeminen, jotta opiskelija voi ottaa vastuuta omasta oppimisestaan. Opiskelijoita ohjataan harjoittelemaan kieltä myös oppituntien ulkopuolella, mikä tukee heidän elinikäistä oppimistaan.
- turvallinen ja rento opiskeluympäristö
- tavoitteena aktiivinen kielen käyttäminen
- kielen lisäksi opitaan myös kulttuuri- ja tapatietoutta
- positiivinen oppimiskokemus ja oppimisen ilo

3.5 Oppimisympäristöt ja -materiaalit

Kielikurssit pyritään toteuttamaan nykyaikaisissa, teknisesti hyvin varustelluissa luokissa ja/tai sähköisissä oppimisympäristöissä. Modernit ja toimivat tilat tarjoavat hyvät puitteet tasokkaaseen ja monipuoliseen opetukseen. Opetuksen tukena voidaan käyttää tietotekniikkaa ja internetiä (mm. useilla kursseilla on omat verkkosivut). Uusiin tietoteknisiin sovelluksiin tutustutaan ja niitä pyritään hyödyntämään opetuksessa resurssien mukaan opetusta tukevalla tavalla.

Kursseilla käytetään nykyaikaista aikuisopetukseen soveltuvaa oppimateriaalia, jonka tuntiopettaja valitsee tai tuottaa vastuupettajan tai -suunnittelijan kanssa neuvotellen. Kurssille soveltuvat materiaalit ja välineet (oppikirja, sovellukset, oppimisolustat) valitaan oppijälähtöisesti; ryhmän taso ja mielipide pyritään huomioimaan valinnassa. Oppimateriaalien kehitystä seurataan ja uusista materiaaleista parhaiten soveltuvat pyritään ottamaan käyttöön. Yhteyksiä oppikirjojen kustantajiin ylläpidetään säännöllisesti. Tekijänoikeus- ja kopiointisäännöistä tiedotetaan ja opettajilta edellytetään niiden noudattamista.

3.6 Eri kohderyhmät

Pääkohderyhmänä ovat työikäiset aikuiset, seniorit ja maahanmuuttajat. Myös muille kohderyhmille järjestetään kielikursseja kysynnän mukaan. Lisäksi pyritään järjestämään yhteisiä kursseja ja tapahtumia, jotka rakentavat monipuolista yhteisöllisyyttä ihmisten välillä.

Kursseja tarjotaan opiston toiminta-alueella tasapuolisuuden periaatteen mukaisesti ja erilaiset opiskelutarpeet pyritään ottamaan huomioon. Kursseja suunniteltaessa otetaan huomioon opiskelijan mahdolliset sosiaaliset tarpeet, työelämän tarpeet ja hyvinvointitarpeet. Myös alueellinen tasa-arvo pyritään huomioimaan kurssisuunnittelussa. Tarjoamalla etä- ja hybridiopetusta mahdollistetaan tasa-arvoiset opiskelumahdollisuudet asuinpaikasta ja muista olosuhteista riippumatta (terveydentila, työ- tai muut esteet).

Toiminta on luonteeltaan asiakaslähtöistä. Opintoneuvonnan avulla opiskelijat pyritään ohjaamaan heidän taitotasolleen parhaiten sopiviin ryhmiin, kulloinkin tarjolla olevan kurssiohjelman mukaisesti. Kohderyhmien tunnistamisessa on tärkeää olla yhteistyössä toisten paikallisten ja alueellisten kouluttajien sekä erilaisten sidosryhmien kanssa.

Kielikurssien suunnittelussa, tarjonnassa ja toteutuksessa sovelletaan opiston yleisiä esteettömyyteen liittyviä periaatteita. Aikuisten kurssit on tarkoitettu itsenäiseen työskentelyyn kykeneville opiskelijoille. Kurssien opetuskieli on suomi, ellei toisin ilmoiteta. Erityistä tukea tarvitsevat opiskelijat voivat osallistua kursseille avustajan kanssa. Heidän tulee keskustella vastaavien suunnittelijoiden kanssa ennen opiskelun aloittamista, jotta heille voidaan järjestää kurssitarjonnan sekä käytettävissä olevien tilojen ja ohjausresurssien puitteissa mahdollisimman sopiva vaihtoehto.

Kielenopetuksessa huomioidaan kaikkia kielitaidon osa-alueita, kuten puhumista, kuuntelua ja kommunikaatiota eri kursseilla tarkoituksenmukaisesti painottaen. Oppimisen kannalta on tärkeää, että näitä osa-alueita on mahdollista harjoitella monipuolisesti. Ryhmässä opiskelu edellyttää, että opiskelija voi osallistua aktiivisesti opetukseen.

3.7 Opettajat

Opettajat ovat opiston tärkein voimavara. Lähtökohtana on, että kurssien monipuolisuus, opettajan pedagoginen vapaus ja mahdollisuus opetuksen korkeatasoiseen toteutukseen saavat opettajan hakeutumaan opiston työntekijäksi. Opiston kannalta on tärkeää saada tuntiopettajat sitoutumaan pitkäaikaiseen työsuhteeseen. Opettajien työskentelyä tuetaan tarjoamalla pedagogista ja teknistä perehdyttämistä sekä järjestämällä säännöllisiä yhteisiä tapaamisia, koulutustilaisuuksia ja vertaistukea. Perehdyttäminen ja jatkokoulutus ovat tärkeitä myös opetuksen kehittämisen kannalta. Opettajia koulutetaan säännöllisesti uusien opetusmenetelmien ja -materiaalien sekä erilaisten opetusvälineiden ja -sovellusten pedagogiseen käyttöön.

Perehdyttämismateriaalit ovat opettajien saatavilla omalla verkkosivustolla, jossa on mm. ajankohtaista tietoutusta, lomakepohjia, pedagogisia linkkejä ja opiston omia koulutusmateriaaleja.

Vastuopettajat ja -suunnittelijat toimivat opettajien tukihenkilöinä opetukseen ja kurssien käytännön toteutukseen liittyvissä asioissa. Vastuopettajat ja -suunnittelijat päättävät kurssitarjonnasta sekä kurssien käynnistymisestä esimiesten ohjeiden ja opiston linjausten mukaisesti. Opettajaharjoittelijoille voidaan järjestää mahdollisuus tutustua työskentelyyn opiston kielikursseilla, jos tähän on resursseja.

4. ARVIOINTI

Arviointi on välttämätön opetuksen suunnittelun ja kehittämisen kannalta ja sitä toteutetaan eri tasoilla.

4.1 Oppimisen arviointi

Oppimisen arviointia toteuttavat sekä opettajat että opiskelijat. Opettaja arvioi opetustilanteen yhteydessä ryhmän ja yksilöiden edistymistä ja tekee sen pohjalta tarvittavat muutokset opetuksen toteutukseen. Periaatteena on jatkuva arviointi. Opettajan opiskelijoille antama positiivinen ja kannustava palaute tukee heidän oppimisprosessiaan ja itseohjautuvuuttaan sekä heidän minäpystyvyytensä kehittymistä. Opiskelijoita rohkaistaan arvioimaan omaa oppimistaan, jotta heidän oppimisen taitonsa kehittyisivät. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia toteuttaa myös vertaisarviointia esim. pari- ja ryhmätyöskentelyssä.

4.2 Opetuksen arviointi

Opiskelun toteutuksen arvioinnissa käytetään sekä opiskelijoilta että opettajilta saatua palautetta, opettajien itsearviointia ja ajoittain kurssien auditointia.

Opiskelijapalaute on tärkeä opetuksen arvioinnin väline. Palautetta kerätään säännöllisesti kirjallisena ja suullisena. Kurssikohtaista pedagogista arviointia toteutetaan opistossa pääsääntöisesti Hellewi-järjestelmän kautta 1-2 kertaa vuodessa. Opettaja voi myös oma-aloitteisesti kerätä kurssiltaan opiskelijapalautetta, esimerkiksi käyttämällä opistossa kehitettyä tarina-arviointilomaketta (kurssipalautelomake, liite 2) tai muita palautelomakkeita (<https://peda.net/kuopio/kansalaisopisto/henkil%C3%B6kunta/ljmo/kielet2/opintopisteiden-suorittaminen/arviointi-kansalaisopistojen-kielten-kursseilla>).

Kurssista vastaava suunnittelija ja opettaja keskustelevat kurssin toiminnasta lukuvuosittain. Saadusta palautteesta ja ryhmien toimivuudesta keskustellaan mm. opettajatapaamisissa ja vertaispäivissä. Opettajiä tuetaan ammatillisessa itsereflektiossa. Reflektion tukena on käytössä opettajan itsearviointiin sopiva lomake (liite 3).

Kielikursseja pyritään auditoimaan resurssien mukaan. Auditointia eli kurssin työskentelyn havainnointia (yleensä yhden opintokerran aikana) voivat tehdä vastuopettajat ja -suunnittelijat, toiset opettajat tai rehtorit. Auditointia toteutetaan myös erilaisten opettajaharjoittelujen ja työssäoppimisjaksojen yhteydessä. Auditoinneista voidaan kerätä palautetta erillisellä lomakkeella (liite 4).

4.3 Laadun arviointi

Kurssien laatua pyritään parantamaan jatkuvasti mm.:

- perehtymällä saatuihin palautteisiin
- tekemällä tarvittavat muutokset
- vahvistamalla opettajien keskinäistä kollegiaalisuutta ja vertaistukea
- tukemalla opiskelua siten, että keskeyttäminen vähenee (mm. kurssien tiedotus ja lisämateriaalit kurssien internetsivuilla)
- seuraamalla opetusalan kehitystä

KIELTEN OPETUSSUUNNITELMAN LAATIMISPROSESSI

Kielten ainealueen opetussuunnitelman perusteet on laadittu yhteistyössä kielten vastuupettajien ja -suunnittelijoiden sekä tuntiopettajien kanssa.